РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, мані-ордери і чеки треба писсувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота, 25-го мая 1918. Ч. 62. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, May 25, 1918. No. 62.

ЗАВЗЯТА БОРОТЬБА В КИЄВІ.

Утеча правительства Скоропадського з Києва. — Пруські полки спішать на поміч.

Поляки ведуть торг з австрійським правительством. — Заявили ся проти поділу Галичини.

Воєнний стан в Чехії. — Чехію поділено на 12 округів.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 24, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЗАВЗЯТА БИТВА В КИЄВІ.

Війска Укр. Центр. Ради облягають палату Скоропадського.

ЛОНДОН, 23. мая. — Клопоти Німців в Росії щораз то побільшають ся.

Телеграма „Зєдиненої Преси" з Москви доносить, **що в Києві прийшло до грізної битви, підчас котрої війска, які позістали вірні Українській Центральній Раді, кілька разів облягали палату ґен. Скоропадського, недавно іменованого українського диктатора.**

Скоропадський, який не має за собою жадних війск крім німецьких, мав віднести поважні рани. Він став диктатором України, коли Німці, видячи щораз зростаючу опозицію проти себе і невдачу щодо средств поживи, розігнали Українську Центральну Раду.

Телеграма бюра Райтера з Москви доносить, **що пруські полки ждуть лише поклику, щоби здавити повстане.**

ПРУСЬКІ ПОЛКИ НА ПОМІЧ СКОРОПАДСЬКОМУ.

Скоропадський візвав їх для здавленя своїх противників.

ЛОНДОН, 23. мая. — **Ґенерал Айхгорн, головний комадант німецьких війск на Україні, одержав з Берліна вістку,** як се доносить бюро Райтера з Москви, **в якій сказано, що ґен. Скоропадський зажадав безпроволочної помочи. Пруські полки відійдуть на Україну, щоби здавити всяке повстане.**

ЗАВОРУШЕНЯ СЕРЕД СЕЛЯН В ЧЕРНИГІВЩИНІ.

Нове українське правительство утікло з Києва.

ЛОНДОН, 23. мая. — **До поважних заворушень прийшло серед селян в Чернигівщині, на Україні,** як се доносить телеграма, яку одержала часопись „Дейли Скеч".

В понеділок прийшло недалеко місцевости, Ромни, до битви між німецькими і українськими війсками з одної сторони, а протинімецькими відділами з другої. В сій битві німецькі війска потерпіли невдачу.

Нове українське правительство утікло з Києва.

ПРАВИТЕЛЬСТВО СКОРОПАДСЬКОГО ЗАЖАДАЄ НОВИХ ГРАНИЦЬ ДЛЯ УКРАЇНИ.

Росії грозить кождої хвилі небезпека нової війни.

МОСКВА, 21. мая. — Николай Ленін зложив на вчерашнім засіданю центрального екзекутивного комітету савєтів звіт, в якім ясно представив політику большевицького правительства.

Ленін заявив, **що Росії грозить кождої хвилі небезпека нової війни. Така небезпека грозить як зі заходу так і зі сходу.**

Обговорюючи ріжні небезпечні точки, які можуть спричинити війну, заки Росія до неї приготовить ся, згадав він про небезпеку, яка грозить Росії на заході зі сторони Німеччини та її союзників, і про небезпеку, яка грозить Росії на сході зі сторони Японії та її союзників.

Опісля перейшов Ленін до справи України. **Він заявив, що є можливе, що гетьман Скоропадський зажадає инших границь для України ніж тих, котрими вдоволяла ся Українська Центральна Рада. В тім лежить також безпроволочна можливість війни.**

Таксамо має ся справа з Кавказьким правительством, говорив дальше Ленін. Кавказьке правительство оголосило свою незалежність, але не означило границь, в сей спосіб полишило отверту дорогу для Турків і Німців.

„Очевидно, — заявив Ленін — кавказька рада є незалежна від російської савєтської републики, але вона не є незалежна від німецького імперіялізму.

„Остаточно кожда крайна мілітарна партія в котрійнебудь імперіялістичній групі найде спосіб і оправдане, щоби зробити напад на савєтську републику.

„Ми мусимо робити все можливе, все, що лише дипльоматія може зробити, щоби сю хвилю відсунути як найдальше.

„Власть савєта з кождим тижнем зростає, здобуваючи силу до останної рішаючої боротьби".

Вже від довшого часу ходить чутка, що в пляні Німеччини лежить прилучити Донщину і Кубань до української держави. В сей спосіб пояснювано наступ німецько-українських війск на Донщину, який відбуває ся помимо протесту зі сторони большевицького правительства. Ся справа, як догадують ся, буде однак порішена аж по полагодженю питаня кавказького. Се має бути також причиною, задля якої відкладає ся щораз мирові переговори між Україною і Московщиною, на яких між иншим мала би бути полагоджена остаточно справа спільних границь обох тих держав).

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 24, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ У ФРАНЦІЇ ЗРОСТАЄ.

В короткім часі буде вона числити около 1,000.000 жовнірів.

ВАШІНҐТОН, 22. мая. — Здаючи нині звіт, конґресмен Калдвел, член військової комісії, заявив, **що в протягу перших 10 днів місяця мая 90.000 американських жовнірів переїхало до Франції.**

Він заявив дальше, що в рік після прибутя до Франції першого американського транспорту американська армія у Франції зросте до 1,000.000 жовнірів, зоружених в оруже і потрібні воєнні матеріяли.

Після оцінки Калдвела з кінцем слідуючого року (1919) Злучені Держави будуть мати під оружем 4 до 5 мілїонів жовнірів.

Воєнна сила Злучених Держав під теперішну пору числить 2,038.222 жовнірів і офіцирів.

АЛІЯНТИ НАДІЮТЬ СЯ КОЖДОЇ ХВИЛІ НАСТУПУ НІМЦІВ.

Німці мають на боєвім фронті 210 дивізій (2½ мілїона) війска.

З ФРАНЦУСЬКОЮ АРМІЄЮ, 23. мая. — **Ріжні признаки вказують, що новий наступ Німців наступить безпроволочно та що неприятель правдоподібно ужиє в сім наступі ще більшої сили війск ніж на початку битви дня 21. марта.**

Можливе є, що новий наступ Німців розпічнеть ся рівночасно з наступом Австрійців в Італії.

Около 210 німецьких дивізій находить ся під теперішну пору на західнім фронті. З того половина дивізій є згромаджена і зорґанізована до наступу. Пересічний фронт одної дивізії здає ть ся виносити 6 до 7 кільометрів. Найбільше німецьких війск сконцентровано на боєвім фронті між Нойон і Іпр, де на 220-кільометровім фронті находить ся 64 дивізій, або майже одна трета часть цілої німецької армії. Ціла довжина німецького фронту від моря до Швайцарії виносить 855 кільометрів (513 амер. миль).

Є річию неможливою точно предсказати, в котрім місци Німці розпічнуть новий наступ. Але виглядає на правдоподібне, що головний наступ наступить на фронті між Амен і Аррас, а другорядної ваги в околиці Іпру.

Денебудь Німці розпічнуть новий наступ, то їх вигляд на успіх є від теперішну пору значно гірший ніж дня 21. марта, то є перед двома місяцями. Тоді німецькі жовніри надіяли ся коло великодних сьвят зовсім покінчити війну, а тепер вони переконали ся, що зроблені їм обітниці не мають вартости, та боять ся, що будуть знова великі жертви в другій безуспішній різні.

Несподіванки є тепер майже неможливі. Зєдинене війск аліянтів під одним командантом позволяє орудувати французькими і англійськими резервами і кинути їх в загрожені місця фронту. Аліянти мають тепер більше причин, щоби з довірєм ожидати боротьби ніж колинебудь давнійше.

В Австро-Угорщині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 24, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЖАДАНЯ ПОЛЬСЬКИХ ПОСЛІВ.

Поляки заявили ся проти поділу Галичини.

АМСТЕРДАМ, 23. мая. — Велику вагу прикладають до конференції, яка відбудеть ся в слідуючім місяцю між бароном Буріяном, австро-угорським міністром загр. справ, і провідниками польських партій, з огляду на будуче становище Поляків в австрійськім парляменті.

Польські політики, як доносить, поставлять отсі три головні условія:

1. Ґарантія на цілість польського королівства.

2. Полагоджене справи Холмщини після польського жадання.

3. Галичина не має бути розділена на польську і українську часть.

Від полагодженя тих условій буде залежати, чи польські посли будуть попирати австрійське правительство, чи перейдуть на сторону опозиції.

В ЧЕХІЇ ПРОГОЛОШЕНО ВОЄННИЙ СТАН.

Чехія поділена на 12 нових округів.

ЛОНДОН, 22. мая. — **В ЧЕХІЇ ПРОГОЛОШЕНО ВОЄННИЙ СТАН І З ПРИЧИНИ ЗАВОРУШЕНЬ БОГАТО ОСІБ УВЯЗНЕНО, як се доносить телеграма з Берна до „Дейли Мейл".**

До заворушень прийшло в Пільзні, Наході і в инших містах. Великі посілости князя Фірстенберґа, близького приятеля німецького цісаря, ограблено і будинки попалено.

Др. Зайдлер, австрійський премієр, візвав до себе чеського посла Станека, щоби перевести дискусію над чеською справою, але сей завізване зіґнорував і вислав премієрови пересторогу перед політикою насильства в Чехії, побоюючи ся, щоби масове вішане і розстрілюване, яке мало місце на початку війни в Галичині, не повторило ся тепер в Чехії.

Урядова телеґрама з Франції подає зміст віденського декрету в справі поділу Чехії на 12 округів з адміністрацією і виборами в користь Німців так, що число чеських послів до віденського парляменту, як також і до чеського сойму значно зменьшило би ся.

„Урядовий вістник законів, — говорить телеґрама — подає декрет, після якого в Чехії заведено окружні правительства, яких так довго Німці домагали ся. Дванайцять окружних капітанів буде заступати намісництво в Празі кождий у своїм окрузі. Всі вони будуть іменовані і всі будуть мати однакову власть.

„Доси Чехія була поділена на 13 округів, між тими лише два округи мали більшість німецького населеня, як се показує віденська статистика. В чотирох округах було дуже мало Німців. Після нового поділу в кождім новоутворенім окрузі зроблено застережене для німецької меньшости, хочби вона була й дуже незначна, признаючи їй права в адміністрації і при виборах.

„В сей спосіб сподіють ся Німці передівсім запевнити німецьким послам більшість місць в чеськім соймі, в якім доси мали більшість чеські посли".

ПОГРОМИ ЖИДІВ В ГАЛИЧИНІ.

СТОКГОЛЬМ, 23. мая. — Жидівське пресове бюро доносить, **що у Величці, недалеко Кракова, прийшло до погрому Жидів, причім богато Жидів було тяжко ранених.**

Склепи ограблено і повиривано вікна. Шкода в маєтку виносить поверх 1,000.000 корон. Місцева поліція не робила жадних зусиль, щоби дати охорону Жидам. З Кракова покликано на поміч війско.

В Росії:

(True translation filed with the Poststmaster at Jersey City on May 24, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Арештовано членів екзекутиви савєту.

ЛОНДОН, 21. мая. — Телеґрама з Москви, датована дня 18. мая, доносить, що на приказ правительства **увязнено кільканайцять крайно правих членів екзекутивного комітету савєтів, які промовляли за інтервенцією Японії на Сибіри.**

Увязнене було заряджене по зборах конґресу большевицької партії.

Також і Росія числить на українське збіже.

ВАШІНҐТОН, 22. мая. — **Петроґрадови і прочим великим містам Росії грозить голод і тому савєтське правительство спішить ся з мировими переговорами з Україною,** як се доносять телеґрами з Москви до департаменту заґр. справ.

В телеґрамах підносить ся справу ратунку, але департамент заявив, що під теперішну пору є неможливою річию, щоби доставити Росії з відкинебудь поживу.

Цілковитий брак хліба в Петроґраді.

МОСКВА, 23. мая. — Горожани держав аліянтів масово опускають Росію. **Завтра видаване хліба в Петроґраді устає зовсім.** Замісць хліба буде видавати ся фунт бараболь. Муки годі дістати навіть на рецепту лікаря. Один фунт цукру коштує 25 долярів.

Ґен. Корнілов з армією на полудне від Москви.

ЛОНДОН, 23. мая. — Ґенерал Корнілов, як доносять, находить ся на чолі армії на полудне від Москви. Богато людий є того переконаня, що він освободить Росію від большевицької тиранії.

(Перед кількома днями була чутка, що ґен. Корнілов згинув в битві на Кубани).

Ґен. Семенов утворив забайкальську державу.

ПЕКІН (Хіни), 23. мая. — **Ґен. Семенов утворив в забайкальській области автономічне правительство.**

Ґен. Семенов поріжнив ся адм. Колчаком.

ХАРБІН (Манджурія), 19. мая. — До поважних ріжниць прийшло між ґен. Семеновом, провідником протибольшевицьких війск на Сибіри, і адміралом Колчаком, бувшим командантом чорноморської фльоти а теперішним директором східної хінської зелізниці.

В останнім тижни адмірал, який має головну команду над російськими війсками в Манджурії, прибув до міста, в котрім ґен. Семенов має свою головну кватиру, і видавав зарядженя на власну руку.

Ґен. Семенов заявив, що адмірал не має поза Манджурією жадної власти над його війсками.

Цариця-вдова повертає до Данії.

ЛОНДОН, 22. мая. — Російська цариця-вдова, Марія Федоровна, яка була увязнена в Німеччині, одержала дозвіл виїхати до Данії, як се доносить нинішна телеґрама з Копенгаґен.

(Цариця Марія Федоровна перебувала недавно в Києві, куди її перевезено з Криму. Се перша згадка, що її перевезено відтак до Німеччини. Цариця є дочкою данського короля Христіяна IX.).

На Кавказі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 24, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Кавказька держава мусить остати в тісних зносинах з центральними державами.

ВАШІНҐТОН, 22. мая. — Телеґрама з Царгорода, яка дорогою через Німеччину надійшла до Амстердаму, доносить, що цілию мирових переговорів в Батум між Туреччиною і Кавказом є підчинити Закавказе чотиродержавному союзови, подібно як се мала ся справа з Україною, Польщею і Румунією.

Телеграма доносить між иншим про сю справу отсе:

„Є конечне, щоби закавказька держава була зовсім независима від російської републики та стояла у тісних зносинах з Туреччиною".

Туреччина жадає Новоросійска.

МОСКВА, 21. мая. — Вже на самім отвореню мирової конференції між Туреччиною і закавказьким правительством, яка розпочала ся в Батум дня 16. мая, прийшло до незгоди. Туреччина ставляє щораз більші домаганя **і нині жадає вона чорноморської пристани, Новоросійска, разом зі всім кораблями і воєнними матеріялами, які в тій пристани находять ся.**

З того можна вносити, що переговори небаром будуть зірвані, бо Німеччина, як здаєть ся, заохочує Туреччину, щоби ставила такі условія, на які закавказьке правительство не може згодити ся. **В слід за тим треба надіяти ся нового оружного наступу турецьких війск на Кавказі.**

У Фінляндії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 24, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Фінські селяни і армія за републиканським устроєм держави.

СТОКГОЛЬМ, 22. мая. — Аґітація в користь монархічного устрою правительства у Фінляндії стрічає на значний опір.

Вчера на зборах представників фінської преси в Гельзінґ-

(Продовжене на стор. 2-гій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

Австрійсько-польський торг українським коштом.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 24, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

Недавно австрійське правительство замкнуло сесію австрійського парляменту, аби позбути ся національних спорів в публичній трибуні і полагодити „державні конечности" без парляменту.

До таких „державних конечностий" зачислено тепер і новий адміністраційний поділ Чехії. На основі цісарського розпорядженя поділено Чехію так, аби німецькі меньшости могли в цілім краю мати „своє право"; аби ніде вони не могли бути позбавлені прав національних в користь чеської більшости, та аби Чехи переконались, що їх край є мішаний, а не чеський. В парляменті було тяжко перевести такий закон, бо чеські посли не хотіли допустити до нього за жадну ціну, а з ними стояли і посли инших народностий.

Але полагодити сю справу — таксамо як і инші — „цісарським розпорядком" було легко.

Тепер австрійське правительство заповідає скликанє парляменту на 19. червня с. р.

Та сесія не заповідає ся рожево. Навпаки, можна сказати, що заповідає ся дуже бурливо. Передівсім Чехи без сумніву приготовляють велику бурю австрійському правительству і його „цісарським розпорядкам", а з Чехами підуть Словінці, а може ще й инші посли.

Австрійське правительство знає, що його жде на новій сесії парляменту **і можливо, що воно навіть хоче спровокувати бурю, аби розвязати парлямент і розписати нові вибори.**

Такий плян подобав би ся передівсім Німцям, котрі здобули би в Чехії, після нового адміністраційного поділу, більше посольських мандатів ніж мають тепер.

* * *

Однак ся латана реформа, лише в однім краю Австрії, не може мати великого значіня, тож можливо, що австрійське правительство приготовляє подібні реформи і для инших країв, а особливо **для Галичини, а властиво для східної Галичини.**

У східній Галичині українська більшість не давить польської меньшости, а противно — при помочи несправедливих виборчих законів до сойму і до парляменту — **польська меньшість давить українську більшість.**

Як звісно, заки Україна згодила ся підписати берестейський мир, **австрійське правительство дурило галицьких і буковинських Українців, що до трох місяців будуть полагоджені основи для утвореня самоуправного українського краю в Австрії, утвореного із східної Галичини і північної Буковини.** Однак по заключеню мира і по звіснім замаху на вольности України дня 26. цьвітня, австрійське правительство почуло ся досить сильне, аби зломити приреченє, дане українському народови і зачати знова торг його коштом з польськими галапасами з Галичини.

Помітили се Поляки і зачали забігати до австрійського правительства зі своїми услугами, вірностию для Австрії, престола і т. д., аби відзискати страчену ласку та задержати рабівницьке панованє над зруйнованою українською Галичиною.

Австрійське правительство може і не гадало ділити Галичини, але проголосило свій мнимий намір для настрашеня Поляків, одначе тепер можливо, **що плянує такий адміністраційний поділ східної Галичини, як се зроблено „цісарським розпорядком" в Чехії.** Се значило би, що український край перемінено би на „мішаний" і польсько-жидівська меньшість на підставі польської статистики забезпечила би собі такі права, що східна Галичина мало що змінила би ся по такій австрійсько-польській „реформі".

Однак Поляки не хотіли би і такої „реформи". Їм ліпший теперішний стан, де польська меньшість панує і господарить в чужім краю. Длятого вони без сумніву роблять усякі заходи, аби австрійське правительство не переводило в Галичині жадних реформ.

[redacted]

* * *

Телеграма з Амстердаму, в Голяндії, доносить, що **польські посли австрійського парляменту заявили австрійському правительству, що готові з ним зробити угоду і підпирати його, як поробить для Поляків уступки коштом українського народу.**

Домагають ся вони, аби австрійське правительство згодилось дати Польщі Холмщину та аби згодилось на те, щоби Галичина і на дальше осталась неподільною.

Се є річ очевидна, що Поляки хотять, аби в Галичині або все осталось на дальше по старому, або в крайнім випадку, аби переведено такі „реформи", які були би корисні для Поляків, а некорисні для Українців. Про се нема найменьшого сумніву. І се знає кождий Українець. Впрочім Українці і нічого ліпшого не сподівають ся по своїх сусідах з заходу.

Таксамо є певною річию, що й австрійське правительство є готове не перший, хоч може послідний, раз зрадити український нарід — для інтересів своєї пануючої кліки і польської рабівницької шляхти та хмари польського урядництва.

Отже є небезпека, що австрійсько-польський торг готов, як і давнійше бувало, скінчитись українським коштом.

Українці не можуть надіятись помочі від нікого, окрім від себе самих.

Річ зовсім певна, що галицькі і буковинські наші братя будуть боронити прав свого народу усіми силами, але помочи з України тепер їм тяжко дістати, бо тепер хвилево Німці позбавили український нарід власти і сили вріднім краю, а забрали її в свої руки.

По замаху німецькім в Києві може прийти тепер австрійський замах у Львові, але се українського народу не зломить, а тільки насталить до дальшої завзятої боротьби, з якої мусить вийти побідником нарід — а не наїзники, зайди, галапаси.

Сьвято української державности в невизволеній Україні.

День 3. марта с. р. рішили українські політичні партії Австрії обходити яко всенародне сьвято української державности. В кождім місті, в кождім селі Галичини й Буковини, де тільки жиє національна сьвідомість і де гомонить українська мова, мали люди дати вираз радости своїй, що там за Збручем, за австрійським кордоном, „вже воскресла Україна", що її нарід, ще перед роком конаючий в ярмі царської неволі, пірвав її кайдани, проголошуючи свою державну самостійність.

Маніфестація ся, перша за часів сеї війни в політичнім житю невизволеної (австрійської) України, мала бути не тільки виразом природної радости, але і демонстрацією, демонстрацією-пересторогою проти тих, які не вирекли ся в хоробливій своїй мрії права до „історичної Польщі", до панованя над українськими землями і які се панованє в Галичині під покровом Австрії більше як від сотні літ виконують.

Берестейський мир осередних держав з Україною з дня 9. лютого 1918, який проводить границю української народної републики на півночи від Галичини в лінії Тарногород-Білгорай-Щебрешин-Красностав-Пугачів-Радин-Межиріче-Сарнаки-Мельник-Високе Литовське-Каменець Литовський-Пружани-Вигоновське озеро, наслідком чого частина Волині, Холмщини і Підляше, які Поляки вважали вже своїми, припали українській державі, сей мир проголосили Поляки четвертим поділом Польщі, виливаючи все своє обуренє і ненависть проти України і Українців в такій формі, на яку лише могли здобутись.

Холмщина і Підляше — се чисто польські краї! Холмська земля полита мученицькою кровю в часах, коли царат давив тут багнетами унію! Такі скарги підносили в один голос Поляки без ріжниці партії, дарма, що сї краї етноґрафічно ніколи не були і не є польськими. Тенденційна урядова російська статистика з 1897 р. подає такі цифри щодо населеня сих двох країв: Повіт **Біла** має 59 процент Українців, 14 проц. Поляків, 27 проц. Жидів; **Константинів** — 72 проц. Українців, 13 проц. Поляків, 15 проц. Жидів; **Володава** — 65 проц. Українців, 17 проц. Поляків, 12 проц. Жидів, 14 проц. Німців; **Грубешів** — 66 проц. Українців, 24 проц. Поляків, 10 проц. Жидів; **Томашів** — 52 проц. Українців, 37 проц. Поляків, 11 проц. Жидів.

Така мова урядової російської статистики.

Берестейський мир одначе не поклав остаточного розмежованя українсько-польської границі. Він намітив її головну лінію, зазначуючи, що розмежованє остаточне повинно бути переведене після етноґрафічного принципу за згодою обох сторін, що таким чином деякі сумежні села, в яких показала би ся більшість польського населеня, мали би відійти до Польщі.

Що-ж до мучеництв уніятів в Холмщині то кождий знає, що уніятами сими були Українці і що ніколи не було унії між Поляками, бо вони були і є католиками.

Польський протест проти берестейського мира зааранжовано з особливим розгоном в Галичині і взагалі в Австрії. Те, що діяло ся 18. лютого у Львові і Кракові та по більших містах Галичини, де переважає польсько-жидівське населенє, заповідало революту Поляків проти Австрії з одного боку і готовість до „czynu" проти Українців з другого. Страйкувала вся бюрократична машина від намісника Гуйна до возьного львівського маґістрату, на знак жалоби. В Кракові усунено військову полїцію і замінено її „obywatelsko-ю". В нім прийшло до поважних і грізних демонстрацій. А рівночасно демонстрації польських політичних представництв. Найострійша опозиція супроти правительства в парляменті, складанє всякими польськими ексцеленціями, як Ґломбіньским і пр., австрійських ордерів, протести польських біскупів в палаті панів і т. п. Демонстрації сї звертались проти Австрії, але головно проти Українців. Вся польська преса заводнена була ординарними лайками на адресу української народної републики, Українців і їх політичних провідників. Закликувано в ній „lud" отверто до реваншу і до збройної готовости. Що відчувала польська психіка, розеґзальтована сею пресою супроти Українців, можна вносити хочби з одного випадку, який мав місце в Станиславові. На паню Ст. Новаковську, жінку адвоката д-ра Михайла Новаковського, напав на улици якийсь польський патріот та завдав їй удар ножем в груди зі словами: Matka Polska całuje ukraińską legionarkę!

На сю польську мобілїзацію в Галичині відповіли Українці мобілїзацією зі свого боку. Дня 3-го марта мали вони, обходячи сьвято української державности, порахувати свої сили і дати до пізнаня Полякам, що грають вони з небезпечним огнем.

Сьвято відбуло ся величаво і приняло такий масовий, всенародний характер, який мали хиба політичні демонстрації Українців за виборчою реформою до австрійського парляменту в 1905 р. Кожде місто, кожде село Галичини обходило се сьвято вічами, походами, промовами. Се дійсно зафилювало українське море в східній Галичині. Зафилювало так, що, здавало ся, в бурних филях української маси моментально залиті були польські острови в східній Галичині, а гук сих филь могли почути Поляки і в Кракові, і в Варшаві, і в Познани. „Діло" більше як від місяця подає в кождім числі короткі справозданя з сих обходів сьвята української державности, і доси їх не скінчило подавати. Радість з приводу збудованя української держави, протест проти посягань Поляків на Холмщину, Підляше і східну Галичину, домаганє утвореня з українських земель в Австрії окремого державного орґанізму — се мова усіх обходів сьвята, віч, зборів, походів і їх резолюций.

Ми не можемо давати тут хочби найкоротших справоздань з сих обходів, але подаючи за „Ділом" скількість учасників в маніфестаціях 3-го марта в тих місцевостях, про які вже подав справозданє орґан української національно-демократичної партії, даємо змогу читачеви самому судити про величавість і розмір маніфестацій. Вибираємо цифри тільки з 14 чисел, які є в наших руках.

Львів — на площі сьвятоюрській зібрало ся поверх 60 тисяч народу, відки рушив похід до ринку; коли чоло походу було на ринку, то хвіст його — тисячні маси, був ще на площі Юра. **Рудки** — в поході взяло участь 10 тисяч народу. **Перемишль** — похід 20 тисяч народу. **Сянік** — 14 тисяч. **Рава Руська** — обхід і похід при участи 15.000 відбув ся мимо заборони старости. **Стрий** — 20 тисяч. **Калуш** — 30.000. **Судова Вишня** — 6.000. **Щирець** — 10.000. **Комарно** — 5.000. **Коломия** — 32.000. **Турка н. С.** — 20.000. **Дрогобич** — 40.000 (на ринку промовляв С. Вітик). **Городенка** — 40.000. **Ходорів** — 20.000. **Ярослав** — кілька тисяч народу. **Перегінсько** — 10.000. **Чортків** — 30.000. **Мостиска** — 12.000. **Лежайск** — „Народний Дім", де відбуло ся віче, був битком заповнений. **Річиця** — 2.000. **Теребовля** — 14.000. **Станиславів** — поверх 40.000. **Лука,** самб. пов. — 15.000. **Рогатин** — 23.000. **Миколаїв н. Дн.** — 8.000. **Золочів** — понад 20.000. **Дунаїв** — 5.000. **Обертин** — 10.000. **Лютовиска** — 8.000. **Озірна** мимо заборони старости кілька тисяч. **Добромиль** — 25.000.

Така була сила маніфестуючих свою радість і волю українських народних мас.

Подаючи широке справозданє з маніфестації львівської, „Діло" помістило передовицю п. з. „Осторога", з якої вважаємо відповідним навести кілька уступів. Звертаючись на адресу Поляків, воно пише:

„Пануюча всевладно над українською частию Галичини верства польської бюрократії, дідичів і ксьондзів та звязані з її істнованєм острівці польських кольоністів по містах і місточках — одержали вчера від господаря сеї землі, українського народу, рівно поважну як і рішучу осторогу:

„Не перетягайте струни!

„Не думайте, що захопивши з ласки австрійської політики і з помочию австрійських багнетів владу над українською Галичиною, ви можете довільно, по своїй уподобі, розпоряджати сею країною і її людностию!

„Не забувайте, що ваша власть не на вашій дійсній силї полягає, а на концесії держави не — вашої!

„Затямте собі, що в часах народоправства, демократії рішають про національне обличе і національно-політичну приналежність країни не кольонії бюрократії і не острівці кольоністів, а пануючий загал людности, і то людности селянської, тої основи кождого народу!

„Витолкуйте собі вкінци вже раз у вашім власнім інтересі, що в XX. столїтю замало є вималювати всі вивіски по урядах у мові своїй, замало є опирати ся на вопіючій до неба о пімсту виборчій ординації, і замало є заперти місцевій людности доступ до уряду і школи, — щоби країну зробити своєю раз на все!

„Осторогу таку, осторогу покищо мирну дав учора український загал людности східної Галичини розпаношеним польським меньшостям, котрим в головах завернуло ся від тої всесильности, якої вони доси заживали в нашій країні — з ласки віденської політики.

„Остерігаємо Поляків перед правно державними замислами, які вони ладять ся в Австрії проголосити (натяк на скликанє Поляками конвенту до Кракова на день 18. марта, який австрійські власти заборонили. — В. Л.). Остерігаємо зимно і супокійно, що проб здійснюваня таких замислів на нашій землї не стерпимо і що відповідию на такі проби буде масовий виступ українського селянства, робітництва і цілого українського загалу — инакший ніж той, який у взірцевім ладї і супокою розвивав ся вчора по улицях Львова і всїх инших східно-галицьких міст".

Почавши від 9-го лютого кличем польської політики було: „Збирати сили і чекати на знак!"

Після відбутя українських маніфестацій в честь української державности в дни 3-го марта, наступає у них повільний тактичний зворот. Видно, що польські політики оцінили положенє так, що на данє знаку не прийшов ще час. І тому проголосили на цілій лінії до відвороту.

Але було би помилкою думати, що вони успокоять ся. На плєбісцит, запропонований українським правительством Полякам, щоб у спірних околицях Холмщини перевести плєбісцит, вони не годять ся і не хотять взагалі про ніякий плєбісцит чути. Їх домаганє — границя польської держави по Буг з включенєм до неї усеї Галичини. Австрія далї фаворитує Поляків, яких з усею силою підпомагають Мадяри. В Холмщині далї панують і тероризують українське населенє польські власти. В Галичині курс не змінив ся.

Найблизший час мусить принести розвязанє всїх тих филюючих питань.

В. Левинський.

(„Робочий Народ").

У Фінляндії.

(Продовженє зі стор. 1-шої).

форсї велика більшість голосів заявила ся за републикою.

На засіданю фінського сойму, на якім іменовано Свінгуфвуда тимчасовим диктатором, підносило ся чимало голосів проти твореня монархії. **Члени селянської партії грозили новою домашною війною на случай, коли би такий крок зроблено. Вони заявили, що також армія є рішучо за републиканським устроєм фінської держави.**

У Фінляндії сказано на смерть 1.752 осіб.

ЛОНДОН, 23. мая. —**По день 1. мая переведено під режімом „білої сторожі" і Німців 1.752 засудів на смерть,** як се доносить один фінський соціяліст, котрому вдало ся утечи з Фінляндії до Швеції.

Після його оповіданя 516 осіб страчено в Тамерсфорсї, 148 в Торнеа, 380 у Варком і 380 у Вазї. З полоненими, яких взяли німецькі і фінські війска, обходять ся так лихо, що богато з них вже померло з голоду.

Ґен. Маннергайм уступив.

ЛОНДОН, 23. мая. — Ґен. Маннергайм, головний командант фінської „білої сторожі", уступив з причини наміру фінської консервативної партії обсадити війсками російську провінцію, Карелію, як се доносить телеґрама з Копенгаґен.

Аліянти не признають румунського мира.

ПАРИЖ, 22. мая. — Урядова нота подає відповідь, яку дали французький, анґлійський, італїйський і американський посли на лист румунського мінїстра загр. справ, Константина Аріона, в якім він повідомив дотичні держави про мир Румунії з центральними державами.

Всї чотири посли, які під теперішну пору повернули до своїх правительств заявили, **що вони вважають всї точки договору за неважні і неістнуючі,** полишаючи остаточне висказанє погляду в сїй справі своїм правительствам.

3,575.000 полонених в центральних державах.

АМСТЕРДАМ, 11. мая.—„Наша зростаюча армія робітників", отсе назва, якої уживають німецькі часописи на означенє воєнних полонених.

В урядовім звіті подано до відома, що в Німеччині і в державах її союзників находить ся 3,575.000 полонених.

В звіті підносить ся велику вартість тих полонених яко робітників в промислї і хлїборобстві. Чим довше війна триває, тим вправнійше і кориснійше вони працюють, говорить ся в урядовім звіті.

Франція позичила Росії 4 мілїярди долярів.

ПАРИЖ, 22. мая. — Французи, які вложили свої ощадности в бонди російського правительства і в инші російські цінні папери, є занепокоєні, бо не знають, чи одержать відсотки, які їм припадають в липни.

Франція позичила Росії около 4.000,000.000 долярів. З тої суми припадає $2.800,000.000 на бонди російського правительства, $200,000.000 на цінні папери в російських промислових орґанізаціях, а на суму $1.000,000.000 дано Росії від початку війни воєнних матеріялів.

Від 7 місяців, то є від часу установленя большевицького правительства, Росія перестала платити свої зобовязаня.

Положенє є тим прикрійше, що велика часть гроший, позичених Росії, походить від людий, яких маєткові средства є дуже обмежені.

МАРШ ШИРОЧАНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СОТНІ.

На вічну память широківській 1-шій Українській Козачій Сотні присьвячує
Автор.

Гей Широчани, славні селяни,
Рідні України діти!
Час уставати та ратувати
Волю Вкраїни й осьвіти.
Впали кайдани, що нас дер-
[жали
В тяжкій неволі віками
Нум вже лаштуйтесь, в сотні
[гуртуйтесь,
Будьте усі козаками!
Хай Україна, рідная ненька,
Діток побачить не кволих,
А енерґічних та самостійних,
Край боронити готових,
Встаньте, лаштуйтесь і впо-
[рядкуйте
Рідні звичаї та справи.
Вільними будьте, знову до-
[будьте
Рідній Україні слави.
Так, як филює Чорне море
Й Чорного моря всі ріки,
Так хай панує слава Вкраїні...
Слава Вкраїні во віки!...

І. Рекун.

(„Зоря").

Голос Канадійця в справі чужинецьких робітників.

Вінніпеґська анґлійська часопись „Вінніпеґ Телеґрам" з дати 18. цьвітня поміщує допись про чужинецьких робітників, в якій дописуватель представляє сих чужинецьких робітників за неробів, котрі до того жадають високої платні. Допись в переводі говорить так:

Питане чужинецького робітництва.

До Редактора „Вінніпеґ Телеґраму". Пане! — Тепер, коли підносить ся голосний клич за збіжем, яке сей великий захід може випродукувати, і коли небаром мається перевести в діло розпорядженє, щоби безділььні ввялись до роботи, мені здаєть ся, що се не найліпше, дивлячись зі становища фармера.

Всі знаємо, що богато фармерських синів пішло вже на фронт. Їх платня є около $1.10 денно. Їх поміч в дома є дуже конечна; збіже мусить ся посіяти і мусить ся дістати робітника до сего; йдеть ся до бюра праці і знаходить ся там велике число чужинців, які хотять високої плати і возьмуть ся тільки за таку роботу, яка після їх тумки є для них відповідна. Я питаю, чи се є справедливо, що фармер міняє свого сина за одного з сих неробів? Припустім, що хлопець на фронті має на серці родичів дома і ощаджує. Найбільше, кілько він годен ощадити, буде від 15 до 17 долярів місячно. Порівнайте се з 60 або 70 долярами, яко платнею тепер жаданою, а підчас жнив, беручи платню після минувшого року, з 4 до 6 дол. денно. Можу нагадати, що богато з сих чужинців не хотять доїти, не вміють обходити ся з фармерською машинерією і часто уживають висказу — не розумію, пане (донт андерстенд, містер). Ге питане робітництва стає серіозним. Чужинець контролює ситуацію і вже наспіла пора крикнути „доста сего".

Я скажу, що стала платня повинна бути 40 долярів за першої кляси фармерського робітника, а за другорядну клясу меньша плата. Чому мається брати фармерського сина, і щоби його заступити, платити таку високу платню? Коли сі чужинецькі джентельмени відмовляють ся йти до роботи (не говорю про арештантську роботу для них), поставте їх до роботи на наших дорогах. Двох людий, відповідно узброєних, можуть наглядати над 50 або 60 такими неробами.

Се означає таке: Вони користають з сего, що наші хлопці є на фронті, отже чому позволяти їм примушувати наш край робити так, як вони хотять? Чи думаєте, що Німеччина трактувала би Канадійців так, як ми трактуємо тих „не розумію, пане"? Ані одну хвилинку! Нехай правительство усталить найвисшу платню за вправного чужинецького робітника 40 долярів місячно, а для чоловіка який є заповільний завважати, як він рухаєть ся, таку ціну, яку він вартує.

Вони не платять податків; вони не є помічні нашому краєви; вони показують, що їм край не лежить на серці; то чому позволяти їм натягати нас, коли мають до сего нагоду? Кажу, зробіть щось, аби застановити їх пляни, які вони укладають і ждуть, аби скористати з сего. Правительство має силу і повинно охоронити наших фармерів. Що значить $2.21 за пшеницю, коли чужинці беруть більшу частину з сего? Се питане є притисненєм нас сими джентельменами.

М. Н. Тобін,

446 Ґрінвуд Плейс, 16. цьвітня 1918.

Повисша допись — пише „Український Голос" — є докором проти чужинецьких робітників, за се, що вони не хапають за першу ліпшу роботу і за якунебудь платню. Дописуватель не застановляєть ся над сим, що ніхто з робітників не думає робити комусь прикрости, а робить се, що може.

Тепер воєнна горячка і не диво, що таке по часописях пишуть. Зрозумілий буде і жаль фармера, який післав сина на фронт, однак сему не винен чужинецький робітник. Через сю війну робітник зносить всякі незаслужені прикрости; його подражнюєть ся, в нім непотрібно витворюєть ся огірчене таки тимисами, які повинні до нього за його щиру працю инакше відноситись.

А щодо „неробів" то таких дуже, а дуже мало. Коли декотрі робітники не взялись до роботи на „галай-балай", то причиною сего є вчасна пора і неправильні відносини щодо робіт.

Дальше дописуватель скаржить ся, що декотрі фармерські робітники повільні в роботі. Він забуває, що людина се не машина. Машину, як щось в ній зіпсуєть ся, можна направити, але коли чоловік позбавить ся здоровля, пересиляючи ся працею, то тоді на него ніхто не хоче дивити ся. Иди, чоловіче, до шпиталю, лічи ся, як годен вилічитись, а вийшовши калікою, бери палицю до рук і шукай за милостинею, або оголошуй ся по часописях, аби люди надсилали поміч.

Я знаю, що в теперішний прикрий воєнний час кождий повинен робити, як може найбільше, а що найперше робить робітник, отже закид, що робітники не робають, не є оправданий. Певно, що неробів повинно притиснути ся до стіни, але на се є инший спосіб і повинно бачити ся тут не тільки декотрих з робітничої кляси, але й з богатої кляси. Дописуватель нехай зайде до клюбів, а там побачить **дійсних неробів**, які крім траченя гроший не занимають ся нічим иншим.

Всі ми робимо те, що вміємо, а закид, що чужинецькі робітники не вміють обходити ся з машинерією, не є їх виною.

Коли фармер добрий, то і робітникови обходити ся з машинерією покаже, на свою і робітника користь. Критикованєм і накидуванєм не дійдемо до піднесеня добробуту краю. Скажу тільки одно, що чужинецькі робітники старають ся все робити як найліпше, до роботи не лінують ся і роблять пильнійше та тяжше від других. Тому й закиди п. Тобіна не є справедливими. **А.М.**

Посивів в ушкодженій субмарині на дні моря.

Кларенс Гекет з Лорейн, Огайо, моряк в американській маринарці, приїхав до дому на довшу відпустку, щоби прийти до себе від нервового потрясеня, яке йому приключило ся підчас 10-годинної вязниці на ушкодженій субмарині на дні Атлянтійського акеану, недалеко східного американського порту.

Сі хвилі, які провів Гекет з своїми товаришами на дні моря, так поділали на його нерви, що він посивів. Коли субмарина піднеслась на поверхню моря і приплила до недалекого корабля, Гекета забрано зі субмарини й перевезено кораблем до порту, де він через довший час чув ся дуже погано. Відтак, коли трошки прийшов до рівноваги, взяв довшу відпустку домів. Про сю пригоду, яка мало що не позбавила його житя, він оповідає так:

„Наша субмарина пірнула у воду і плила по дні океану, коли нараз „грим"! Субмарина вдарила о підводну скалу і ушкодила машинерію.

Всі ми заворушили ся в першій хвилі. Коли пробувалисьмо виплисти в гору, помпи відмовили ся робити і субмарина остала ся на дні моря.

Скіпер (командант) не сказав нам нічого про помпи відразу, але аж по двох годинах. Доперва тоді, як він думав, що ушкоджень не можливо направити, він сказав нам про випадок.

Се був страшний момент для нас. По кількох мінутах ми успокоїлись і пробували шукати якогось виходу, але безуспішно. По пятьох годинах ми прийшли до заключеня, що нас може ждати навіть смерть. На дні моря ніхто про нас не вчує; навіть не здогадаєть ся, що ми там можемо знаходитись.

Кількох моряків зачало молитись. Ті, котрі не молили ся, прислухувались уважно словам молитви товаришів недолі й чорних надходячих хвиль.

Коли вже минуло 10 годин, ми стратили зовсім надію. Збірники кисня вправді мали засобів на 24 години, але чи се не мине так скоро, як і тих десять годин? Ми побачили, що аби ратуватись, не треба тратити ані хвилинки часу. Всі кинулисьмо ся в розпукою до роботи коло машинерії. Думки пересували ся через наші голови мов лискавки. Руки дрожали, кров кипіла в жилах, серця били ся молотом, напруженє величезне...

Нагло інжинір видав голосний веселий крик радости. Машинерія зачала функціонувати, помпи зачали працювати — ми були урадовані. Всіх нас обгорнула величезна радість. Мара смерти в одній хвилі щезла з наших очий...

Субмарина зачала поволи підносити ся з дна моря. Потрохи, остронжо, з замкненим віддихом скіпер кермував підводний корабель в гору. Нарешті виплилисьмо на верх і побачили морські филі наново...

Всі ми зачали танцювати на вид денного сьвітла і сьвіжого морського воздуха.

Мені сказали, що я посивів. Я поглянув в зеркало та переконав ся, що за 10 годин дістав старечу окрасу голови".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Одна з причин усуненя Ради.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 24, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Фон Паєр, віцеканцлер німецької імперії, заявив у німецькім парляменті, що головною причиною усуненя Української Центральної Ради від власти на Україні було се, що Рада не мала задосить сил удержати в державі лад і порядок. Знаючи людий, які руководили Радою, не можна згодити ся з твердженями фон Паєра. Можливо, що з німецької точки погляду Рада була „заслаба", бо вона формально не могла виповнити необмежених домагань Німеччини. В тім хиба лежала одинока „безсильність" Ради. Инакше тої „безсильности" не можна розуміти.

Чи ся власне, а не инша була причина сусненя Ради, приймім її до відома, а рівночасно самі пошукаймо за иншими причинами, які хоч в части могли би пояснити нам згадану фон Паєром „безсильність" Української Центральної Ради. „Рада — як сказало нюйорське „Русское Слово", а потвердив наочний сьвідок формованя Укр. Центр. Ради, Константин Оберучев — хоч не була большевицька, але все таки була наскрізь радикальна". Вона почала переводити у себе політичні, економічні і суспільні реформи; почала установляти новий лад, лад демократичний, який не був на руку нашим імперіялістичним сусідам: Австро-Угорщині і Німеччині. Найяскравійшим актом, який до кости припік наших імперіялістичних сусідів, було знесенє індивідуальних прав на земельну власність.

Буржуазія й імперіялізм — се брат і сестра. Буржуазія не могла погодити ся з таким радикальним актом Центральної Ради. Ми мали нагоду читати не один протест великих земельних властителів проти Ради за се, що вона оповістила конфіскату великих маєтків. Протестували проти сього дідичі польські, московські, а також „малоруські"... А між закордонною буржуазією в той час також вибухло невдоволенє з роботи правительства молодої української републики. Се невдоволенє проявило ся головно в Австро-Угорщині, яка безпосередно сусідує з Україною. Польські пани у Східній Галичині і мадярські пани на Угорщині налякали ся, аби дух революції не переніс ся до сих країв та щоби з ними не стало ся те, що з панами на Україні.

Що з тої причини в Австро-Угорщині запанував нечуваний переполох, нехай посьвідчать отсї слова мадярського графа Юлія Андраша, поміщені у віденській „Нає Фрає Прессе": „Ми числім ся з можливостию, що з України дух революції може прийти до нас — каже граф Андражи. — Ми бачимо, що перші акти українського правительства: знесенє прав великої земельної власности, а також відібранє у церков земель, які є їх матеріяльним забезпеченєм, заразливо відбили ся вже на Східній Галичині, де Українці говорять вже також про аграрні погроми, зносячі великі земельні власности. І тут ся пропаганда натрафляє на добре приготований ґрунт".

Чи треба шукати ще дальших причин, чому Німеччина і Австро-Угорищина повалили Українську Центральну Раду? Наведені висше слова зі статі графа Андраша наглядно сьвідчать, що в центральних державах вже від довшого часу пляновано замах на Центральну Раду. А виконанє сього замаху було конечне, коли розуміємо, що автократизм з демократизмом ніколи не погодить ся. Вони оба будуть все у боротьбі, аж доки один не побідить другого. Ми однак будьмо певні, що час той недалекий, коли німецький автократизм разом з мілітаризмом, який грозить свободі нашій і всесьвітній, провалить ся у безвість.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ З ВАТЕРВЛІТ І ОКОЛИЦІ!

В четвер, дня 30. мая 1918 р.

— відбуде ся —

ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСЬВЯЧЕНЄ НОВИХ ПРАПОРІВ

(українського і американського)

Бр. св. Священ. Йосафата, від. 35 при відправі Служби Божої і принагідної проповіди в гр.-кат. церкві св. О. Николая.

Тогож самого дня о год. 1.30 відбуде ся

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в гали Івана Бача, 26100 4-та Евеню.

На се сьвято запрошено до участи місцеве Бр. св. О. Николая, Бр. св. О. Николая з Трой, Бр. Св. Петра і Павла з Когус і Бр. св. О. Николая з Амстердам.

На бали буде пригравати українська музика з Амстердам. Будуть там всякі веселі забави і виграшки.

На се Сьвято запрошуєсь всіх щирих Українців.

62 КОМІТЕТ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Друкарня „Свободи" потребує ФАХОВОГО СКЛАДАЧА до робіт „джабових". Платня після умови. Зголошеня просить ся адресувати до адміністрації „Свободи". 61—

НА ПРОДАЖ українська гросерня і продажа вудженин (Grocery and Delicatessen), в добрім місци, бизнес вироблений, серед своїх людий. Великий засіб товарів, рент малий, уряджене тарне і нове. Ціна приступна. Голоситись під число 410 E. 5th St., New York, N. Y. 61-63

Пошукую сестри ОЛЬГИ АЛІСКЕВИЧ, з села Зарваниці, пов. Підгайці. Має перебувати в Балтімор. Хто би о ній знав або вона сама, зволить зголоситись на мою адресу: 61-63

JOHN ALESKEVYTCH,
72 Clippert Ave., Detroit, Mich.

ПЕТРО УГАЧ, родом з Іванець, пов. Заболотів, Гал., зволить зголоситись до адмін. „Свободи" по лист від свого брата Николая з італійського полону. 61-2

Пошукую своєї сестри СТЕФАНІЇ ДУТЧАКІВНОЇ з міста Снятина. Перебувала в Бриджпорт, а тепер має перебувати в Філядельфії. Хто би о ній знав або вона сама, прошу зголоситись на адресу: 60-2

K. TOMASH,
37 Cross St., Boston, Mass.

В важній справі пошукую свого брата МИКОЛУ ПИЛИПІВ, з села Струтин нижний, пов. Долина. Довгий час перебував в Нюарку, Н. Дж. Прошу зголоситись на адресу: 60-62

DMITRO PYLYPIW,
97 Garden St., Newark, N. J.

УКРАЇНЦІ! Я змушений виїхати і спродаю три льоти в добрім місци, 15 мінут від Перт Амбой, Н. Дж. Текс заплачений. Одинока нагода набути льоти за половину ціни. Хто перший, той не пожалує. 60-2

GABRIEL DANCHAK,
34 Arthur St., Clifton, N. J.

Пошукую свого краяна ЛЮДВІКА ЖИҐАЛЬСЬКОГО з села Козівки, пов. Тернопіль. Має перебувати в стейті Пенсильванія. Хто би о нім знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: 62-63

HARRY SWARICH,
552½ Sypress St., Youngstown, O.

Пошукуєсь МИХАЙЛА ПІДГІРНОГО, бувшого предсїдателя від. 126 У. Н. Союза в Майнерсвіл, Па., і просить ся його, щоби зголосив ся до секр. відділу в справі товариства на адресу: 62

JOS. SHUPER,
Box 443, Minersville, Pa.

Сафта Пігуляк пошукує в дуже важній справі свого брата ІВАНА ПІГУЛЯКА ФІЛІПОВОГО з Кіцманя, Буковина. В 1913 році перебував в Інтернейшенел Фолс, а тепер перебуває довший час в Злучених Державах. Хто би про нього щось знав, прошу ласкаво повідомити на адресу: 62-64

SAFTA PIHULIAK,
113 Erie St., E., Windsor, Ont. Canada.

Пошукую тіточну сестру, ЮСТИНКУ КАРПІНСЬКУ, з села Городовичі, повіт Ст. Самбір. Має перебувати в Ню Йорку. Хто би о ній знав або вона сама, прошу зголоситись на адресу: 62-64

PANKO SARACHMAN,
2215 West 5th St., Cleveland, Ohio.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цїнник книжок до друкарні „Свободи".

ДОПИСИ.

З NEWARK, N. J.

Шевченківський концерт.

Дня 6. мая б. р. заходом співацького товариства „Боян" відбув ся в Нюарку величавий концерт в честь 104-лїтних роковин нашого незабутного ґенія і кобзаря, Тараса Шевченка.

Коли піднято куртину вгору, на сценї пишав ся прикрашений цьвітами портрет Тараса Шевченка і нюарський хор в українських народних строях.

Вступне слово виголосив Всв. о. П. Понятишин. В короткій а щирій промові він оповів, що і хто був Тарас Шевченко для нас і чому ми його почитаємо.

Хор відспівав гимн американський („Стар Спанглед Баннер") і український („Далека ти а близка нам"). Обі пісні співав хор знаменито.

Шевченкову „Тополю" віддеклямувала панна А. Базарніцька дуже добре, за що присутні нагородили її грімкими оплесками.

„Україна" — відспівав хор мішаний. Басове сольо співав п. В. Кохалевич. Пісню і сольо відспівано дуже добре.

„Люблю дивитись" (дует) відспівали п. М. Фатюк і п. А. Стангри добре, та на жаль мушу сказати, що в нас все не так, як повинно бути, бо длячого не вийшли оба в блюзках? Таж то лучше презентує співака. А коли вже хотіли змінити убранє, то повинні були застосуватись до себе, бо хто коли бачив співака на сценї в шлийках? Треба було оперезати ся поясом, то се було би вистарчило на той час. Се нехай послужить на другий раз і нехай буде наукою, бо се цїлком неприродно виходити в той спосіб на сцену.

Відчит про Шевченка мав п. І. Гандюк. Сам відчит був приготований дуже добре, та коби прелеґент був знав його лучше на память!... Бо при відчиті повинні бути очи прелеґента звернені більше на публику а меньше на папір. Та се не диво, бо п. Гандюк не займаєть ся специяльно відчитами, а посьвячує свій час для науки. Можливе також, що п. Гандюка про се запізно повідомлено, та не позволив час, аби так довгий відчит навчитись на память.

„Гагілки". Ся пісня чарувала присутних і неодному потекли слези з очий, бо якраз в той час пригадав собі рідню, село, церкву і молодїж коло церкви. Присутні були нею так вдоволені, що хор мусів її повторити, за що присутні нагородили співаків грімкими оплесками.

„Як би менї, мамо, намисто" — сопранове сольо відспівала панна А. Базарніцька знаменито. Ся панночка заслугує собі на честь і славу. Вона то не одним співом, не одною деклямацією і не одним виступом у штуції театральній потрафила вдоволити присутних, за що і не одна китиця гарних цьвітів попала ся в її руки. Честь їй за се, що працює для добра українського народу. Отсе нехай буде прикладом і другим українським дївчатам, котрі, замісць учити ся чогось доброго, тратять час, гуляючи по улицях.

„Гамалїя" — відспівав мужеський хор. Тенорове сольо співав п. М. Фатюк, барітонове — п. В. Сидорович, а деклямував п. А. Стангри. Хор співав дуже добре. Тенорове сольо п. М. Фатюк і барітонове п. В. Сидорович відспівали знаменито, та лиш деклямація п. А. Стангри не надавалась до тої пісні, бо деклямовано засильно і заенерґічно, так що найгарнійшої части тої пісні — „Слава тобі, Гамалїє" — не було чути.

„Завіщане" — двох хорів. Басове сольо співав п. В. Кохалевич. Сольо п. В. Кохалевича прикрасило ту пісню, бо сей співак має чистий і досить сильний голос та потрафить віддати сольо як слїд, а се тому, бо він не тратить свій час намарно — не при барі, не при пулях, а в добрім місці, відки виходить добро для українського народу.

На закінчене відспівано гимн американський і український. Обі пісні відспівано також знаменито.

На першу похвалу і признане заслугує собі тутешний дякоучитель, п. Т. Каськів, котрий працює на рідній ниві щиро і для добра українського народу не жалує труду та недоспаних ночий. Щоби нам таких богато, то певно чужинцї не питалиб ся, що то за нація тоті Українцї, що вони про них нїчого не знають.

На велику честь і славу заслугує укр. тов. „Боян", котре своїми представленями, концертами і забавами держить всїх Українцїв у Нюарку під рідним стягом і не позволяє забувати, що ми є дїти Неньки-України, що не повинні дїлитись на партії, а горнутись там, де добро, і попирати рідних братів, котрі для нас за волю далеко за океаном борють ся проти ворогів — Москалїв, Нїмцїв, Поляків і Мадярів; котрі, не щадячи свого житя, кладуть свої буйні голови, щоб нас злучити в одно і запанувати на Вільній Українї, бо лише „в своїй хатї своя правда і сила і воля".

Я. Чорнюк.

З WINDSOR LOCKS, CONN.

Відозва до Українцїв, жиючих у Віндзор Лакс, Конн.

Подаєть ся до відома всїм тим, котрі були ворожо настроєні проти деяких членів, належачих до товариства ім. Т. Шевченка, відділ 238 У. Н. Союза, а зглядно до урядників сього товариства за їх неточність в урядованю, що тепер вже нема жадної причини до ворогованя, бо новий комітет полагодив усю справу на місци в мирний спосіб. Всякі неточности, як в урядованю так і у виповнюваню їх обовязків, комітет признав за несправедливі, і за се зганьбив усїх тих, котрі були тому винні. Комітет напятнував їх за недобре поведене і усунув старих урядників від урядованя. Старі виновники приняли новий порядок теперішного комітету за справедливий, і передали всї книги і всякі документи в руки нового комітету, а самі піддали ся всякій критицї місцевих товариств. Заки новий комітет зробив свою роботу і припровадив всьо занедбане до потрібного порядку, то мусїло забрати більше часу. Запроваджуючи новий лад, комітет придержував ся уложеної програми. Насамперед скликалось кілька вечірних засїдань в тій справі, а дня 17. марта с. р. відбули ся загальні збори. На тих зборах половину часу ужило ся на зреформоване товариства, а решту часу посьвятило ся народному судови. На тім то суді один виновник домагав ся справозданя від другого виновника, а нї то знову один другого критикував, з чого присутні мали доволї сьміху. Підчас того суду випало так, що бувший секретар товариства був змушений здати справоздане з рахунку, і заявив, що товариських гроший знаходить ся в банку лише 5 долярів і кілька центів, а предсїдатель сказав, що може і тілько нема. Але комітет такого справозданя не приняв і на засїданю 14. цьвітня б. р. назначив трох членів, котрі пішли до банку і знайшли там 40 долярів готівки.

Дня 12. мая відбуло ся ще одно засїдане в тій справі. На тім засїданю комітет подав до відома всїм, що далеко більша сума гроший знайшла ся в банку, нїж бувший секретар оголосив був попередно.

З того ми видимо, Товариші, що товариських гроший нїхто не закрав, анї не пошахрував, так як декотрі з товаришів голосили попередно. А що секретар не оголосив точного справозданя на зборах 17. марта, а предсїдатель заперечував, що там такої суми гроший нема, то тимсамим вони оба лиш осьмішили себе перед другими і стягнули на себе непотрібне підозрінє. Але тому винні вони самі, а нїхто инший.

Тепер, Товариші і Товаришки, комітет відзиваєть ся до Вас отсими словами: Час полишити всякі ворогованя і ширене ненависти одних до других, бо то всьо виглядало дурним з Вашої сторони. Ся кріза минула, отже люди доброї волї повинні прийти до порозуміня межи собою.

Наше товариство зістало зреформоване на новий лад і має свій власний фонд грошевий. Наше товариство дає кождому Українцеви і кождій Українцї добру нагоду забезпечити себе і свої фамілії на случай випадку або смерти. Товариші! Ходити по сьвітї необезпеченим є річ нерозумна, бо в тих часах і худобу асекурують, а чоловік вартує далеко більше від худоби.

Ми знаємо, що в Віндзор Лакс є лиш 11 Українцїв обезпечених в У. Н. Союзї, а решта не є нїде асекуровані. Чи та решта зробила контракт зі смертию — контракт на довговічність, або контракт проти нещасливого випадку?... Тут контракт не поміг би нїчого. Умреш, або зістанеш убитий і буде біда! Як оставиш які гроші, то твої дїти будуть мати ся ще не зовсїм зле, бо є гроші — буде за що їх підховати. Але як умреш і не позіставиш нїчого, то зрозумій наперед, що твоя жінка і твої дїти будуть карати ся і поневіряти ся так, що й чужим людям буде жаль на них дивити ся. Такий випадок уже був в нашій місцевости. Всї видите і жалуєте тепер молодої вдови з трома дїтьми, які позіставив Василь Блїщ, котрий помер на перестуду пару місяцїв тому взад. Ви се видите і самі признаєте, що тяжко і гірко молодій вдові буде жити з трома дїтьми, а самі за себе не дбаєте. Чи такасама доля не може стрінути другого, третого і т. д.? І чомуж не асекуруєте ся?

Ми знаємо, що таких випадків в нашій місцевости було аж чотири. Перший випадок був 1905 р. Померла молода дївчина. Другий випадок був у 1910 роцї. Померла одна жінка, полишивши двоє дїтий. Третий випадок лучив ся 1914 р. Трамвай чи автомобіль убив мущину. Четвертий випадок мав місце вже сього року. Умер чоловік, полишивши жінку і троє дїтий. А нїхто з тих померших не був нїде асекурований. А похоронити їх треба було. Своїх гроший не мали, але тут ви маєте свій старий спосіб, бо ідете зараз по домах і збираєте доляри на похорон. А тут на місци є товариство асекуарційне. Чи се розумно так робити?

А був лиш один такий випадок в нашій місцевости, що потовкло одного Українця. Місцеві власти взяли його до шпиталю. Він там помер. Місцеві власти представили нам рахунок похоронних коштів, що виносив 75 долярів. Позаяк той чоловік був у товаристві і належав до У. Н. Союза та був заасекурований на 500 долярів, то головний уряд У. Н. Союза прислав 75 долярів на заплачене коштів похоронних, а решту гроший Союз післав до старого краю, до братів небіщика, бо він не був жонатий. Отже тільки той один випадок був щасливший, бо нїхто не потребував ходити по колектї.

Ми певні, що ви всї аж занадто добре знаєте, що асекурація є кождому потрібна і помічна, але ви чогось відтягаєте ся від сеї справи.

Також повідомляємо, що всяке урядоване в нашім відділї опираєть ся на тимчасовім комітетї так довго, доки аж не збереть ся новий уряд. Урядоване в нашім відділї на будуче мають обняти нові члени, совісні і дбайливі люди. Товариство не є власностию двох або трох людий. Товариство є зорґанізоване для всїх і належить до всїх. Кождий може обняти провід в нашім товаристві, хто лише чуєть ся способним до того. За всї инші постанови в нашім відділї довідаєте ся на місци.

Хто хотів би приступити до нашого товариства і до У. Н. Союза, той може се зробити кождого дня. Кождий член, належачий до нашого відділу, подасть вам точну інформацію і вказівки щодо нашого товариства і У. Н. Союза. Мітінґи відбувають ся кождого місяця в другу недїлю по першім. Про місце, де має відбути ся мітінґ чи яке инше засїдане, комітет дає знати всїм наперед. Томуж комітет підносить публичний клич до Вас, Товариші і Товаришки, і завзиває всїх до згоди, до єдности і любови, бо в злуцї сила. Нїхто нїкому не сьміє ставати на перешкодї. Хто чуєть ся способним, може брати ся за провід в нашій місцевости — без ріжницї на тоє, чи він є найстаршим чи наймолодшим. Як лише потрафить народною справою кермувати, то дістане поперте від загалу.

На остаток заявляєть ся, що новозібравший ся комітет не є жаден комітет партійний, але безпартійний. Особи, які увійшли в склад того комітету, є покликані з двох осібних місцевих товариств. Томуж комітет постановив числити ся з загалом, а не з одною ґрупою. До сього комітету належать слїдуючі члени: І. Вучастий, М. Лешай, І. Піґан, Д. Шикула і І. Рафа. Нема жадного сумнїву, що ті люди попровадять справу орґанізаційну правою дорогою.

Ш. С.

РОДИМЦЇ!

Вступайте громадно в члени Українського Народного Союза, бо се одинока і найбільша українська орґанізація в Америцї.

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N.,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТЇ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Родимцї! Читайте „Свободу" і приєднуйте для неї якнайбільше передплатників.

В кождій українській хатї повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

На віче, джерзисітські Українці!

Заходом цілої української громади в Джерзи Сіти, Н. Дж., в середу (29. V.) о год. 8. вечером в публичній американській школї ч. 16, при розї улиць Вашінґтон і Суссекс, відбудеть ся український вечер, получений з музикою, співами, деклямаціями і промовами. Вступ від особи 25 центів. Чистий дохід призначений на американський Червоний Хрест. — Українці, прийшов такий час, що нам треба почислити наші сили і яко відрубна іміґраційна нація виказати свою льояльність нашій прибраній вітчині. Так роблять всї, не лишаймось і ми позаду! Саме тепер нам треба показати наш горячий ентузіязм, з яким ми витаємо участь Злучених Держав у війні проти автократично-мілїтаристичної Німеччини, теперішнього ката українського народу. Тому явім ся всї громадно.

Американці дякують „Свободі" за її поміч у їх просьвітній роботі.

Від заряду публичної бібліотеки в Нюарку, Ню Джерзи, редакція „Свободи" одержала отсе письмо: „Хвальна Редакціє „Свободи" — Ми посилаємо Вам тут статю з часописи „Ню Републик" (з 4. V.), в якій ми вказуємо інтересованим другам на Вашу поміч, дану нам минувшого року у нашій просьвітній роботі між чужинецьким населенем в Нюарку. Сподіваючись, що Ви заінтересуєте ся сею статею, в якій висказуєть ся ваше признанє за неоцінену поміч, яку Ви нам дали, ми пересилаємо Вам її. — З поважанем: Іван Каттон Дана, бібліотекар".

Згадана статя звучить:

Чужинецької преси не повинно ся конфіскувати. На німецьку пресу впало підозрінє ще з початку війни і правдоподібно проти сеї преси поробить ся якісь заострені воєнні кроки. Але більшість чужинецької преси не друкує ся в німецькій мові. Ми піднесемо обурений протест і немиле вражінє, а може ще більше ніж се, коли американська торговельна палата переведе в житє своє бажанє сконфіскувати чужомовні ґазети. Нощо бути розгоряченим і дурним, коли час вимагає холоднокровности і розсуду? Чужомовна преса яко цілість є льояльна інтересам Америки. При її помочи ми зближимо ся до тисячий людий, яких ми, будучи в погони за матеріяльними достатками, занедбали так, що нині вони не вміють читати по англійськи. А сї люди потребують знати правду про сей край, про його стремлїня й ідеали. Більшість чужомовних ґазет є, що правда, щось більше ніж висловом думки місцевих товариств, клюбів і орґанізацій. Хоч засадничих редакційних статий про тутешні справи є у них не богато, та за се вони готові подати нам руку в просьвітній і творчій роботї між нашими неанґлійськими читачами. — В Нюарку, Н. Дж., є широко розповсюднених девять чужомовних ґазет. Минувшого року нюарська бібліотека, оголошуючи свою безплатну читальню і входячи в заприязненє з чужинцями, мала велику поміч зі сторони сих ґазет. Вони помістили бібліотеці девять ріжних артикулів. „Гасло, кинене Американським Товариством Чужомовних Ґазет, є дуже високе: „Помагати в защіплюваню ідеалів і сьвятих традицій сеї, нашої принятої вітчини, Злучених Держав Америки: Шанувати її закони і заохочувати других поважати і слухати їх: Безнастанно стреміти для ожевленя публичного розуміня суспільного обовязку: Всіми способами старатись зробити сю державу більшою і ліпшою ніж ми її застали". — Длятого ліпше є шукати помочи і кооперації сих ґазет і при їх помочи заприязнитись з їх читачами ніж заборонити їх і через се викликати спір і гнів у нашій думці. — Делля Р. Прескот, з публичної бібліотеки в Нюарку.

„Знанє Житя".

„Знанє Житя" — се нова книжка на 58 сторін друку, видана накладом „Свободи". а вийшла зпід пера д-ра С. Демидчука. Книжка має 10 розділів, а кождий для себе творить цілість. Розділи є отсї: Як міряють люди житє, Вибір занятя, З чим пускати ся в сьвіт, „Все вперед", Не гони за двома заяцями, В здоровім тілї здорова душа, Любов ближнього в практиці; поведенє, Знай свою нагоду, Гроші — маєток, „До найвисших, піднебних висот". Ся праця написана в популярно-науковім тонї, має напрям уморальняючий, а основні взори вхоплені з практичного житя великих мужів науки. Вона повинна находити ся в кождій українській хатї. Ціна разом з пересилкою 30 центів.

Товаришка наших панів без вітчини.

В Канзас Сіти, Мізури, відбуваєть ся судова розправа проти пані Рози Пастор Стокс, яку оскаржено о нарушенє закона про шпигунство. Коли помічник федерального окружного прокуратора поспитав її, чи вона вірить в *патріотизм* в розуміню любови до тої держави, якої вона є горожанкою, пані Стокс відповіла, що вона любить всї держави. „Я вірю в державу після її народу, а не після правительства" — говорила вона.

Українці в Бінґгемптон, Н. Й.

(Спеціяльно до „Свободи").

У Бінґгемптон, Н. Й., жиє велике число Українців і переважаюча їх більшість — се самі молоді люди у віцї від 20 до 30 літ. На жаль однак ми тут слабо зорґанізовані: не маємо ні свого власного народного дому ні школи ні церкви. Се дасть ся оправдати хиба тим, що тут ми почали заїзджати аж в останних часах. Свого часу хтось підніс був проєкт побудувати свою власну церкву, та сього не можна було перевести в житє, бо було нас тодї мало та й то розбились були на три ворожі табори. В тій роботї стали нам були на перешкодї Угроруси́ни і кацапи, через що годї було щось робити. — Кацапи мають тут православну церкву, до якої наші люди не ходять. Вони побудували її тодї, як царська армія забрала була Галичину; тодї у нас богато людий перейшло на православє. Тепер однак вони стоять дуже лихо, бо є їх тут небогато, коло 25 родин і около 30 самотних. З них може знайдеть ся пять, які заледви вміють підписатись, а прочі неграмотні. З церквою вони дуже задовжились.

Хоч ми не дуже добре зорґанізовані, як я сказав на початку, то всеж таки є у нас чотири товариства, з котрих одно („Запорожська Січ") належить до Українського Народного Союза. В останних часах проявила ся в нас якась ціха національної єдности між сими товариствами. В неділю (19. V.) заходом місцевого Червоного Хреста відбула ся в нас публична парада, до участи в котрій запрошено і нас, Українців. Всї чотири товариства зійшли ся разом і ухвалили взяти у параді участь наче одно товариство, щоб чужі бачили, що ми є зорґанізовані. Ми вирушили в похід під двома прапорами, під американським і українським. Попереду нас йшли Угроруси́ни, які несли напись: Greek-Catholics; за ними йшли ми, а за нами кацапи з написию: Russians. На одній улици похід здержав ся, очікуючи дальшого приказу. Тодї то лучила ся цікава подія: кацапи, бачучи, що нас є в десятеро більше ніж їх (їх було 46), заденунціювали нас; їх колов український прапор і вони оскаржили нас перед поліцією яко німецьких аґентів, які несуть австрійський прапор. І справдї, вийшли ми на головну улицю, аж тут нараз приходить до нас два поліцаї і кажуть нам пустити наш прапор на землю і подерти його. Та коли ми пояснили їм, що се не австрійський, але український прапор і вони самі прочитали на прапорі напись, тодї перепросили нас, кажучи, що їх лихо поінформував православний батюшка. Се очевидно недобре подїлало на кацапів. Та за се ми були бадьорі, бо бачили, як Американці радісно витають нас. На слідуючий день в часописи „Бінґгемптон Пресс" появила ся рецензія про Українців, які перші показали свою льояльність Америці. Крім того ся часопись писали, що „ті Українці, які вчера у великім числї машерували улицями під американським і укр. синьо-жовтим прапором, хочуть злуки з прочими Українцями", а про денунціяторів-кацапів ані згадки не було. — Українець.

Муней буде страчений.

Тома Муней, робітник у Сан Франціско, оскаржений о злочин морду першої степени, попоненого підчас „Препереднес" дня в 1916 році, і засуджений на кару смерти, має бути страчений у слїдуючий вівторок (28. V.). Стейтовий суд відкинув його просьбу о поновну розправу.

Нові рекрути.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 24, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Президент Вілсон підписав ухвалу і проклямацію, які покликують мілїон нових мущин, котрі від останної реґістрації дійшли до 21-го року житя, щоби реґістрували ся в день 5. червня б. р. Зараз по тім, як ся ухвала стала законом, генерал Кравдер пустив в рух машину, обчислюючи, що тим способом осягнеть ся около 700.000 нових рекрутів, коли відчислити 300.000, яких увільнить ся яко фізично нездібних. Реґістрація буде подібна тій, яку переведено 5. червня минувшого року, з тою хибою ріжницею, що тамту переводили цивільні власти, а сю будуть переводити вже військові. Нових рекрутів подїлить ся на кляси після квестіонаря, який дасть ся їм до виповненя.

Правительственні кошти.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 24, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Вашінґтонський кореспондент нюйорської „Івнінґ Мейл" доносить, що денні кошти правительства виносять 50,000.000 долярів.

Безплатні концерти в Ню Йорку.

(Спеціяльно до „Свободи").

Нюйорські музико- і співолюблячі Українці, які у вільних від української сцени хвилях хотіли би налюбувати ся артистичною музикою і співом, повинні памятати, що в ґімназії Де Вітт Клінтона, на розї 59 улиці і 10 евені, є кождої середи безплатні концерти, на яких виступають славні і меньше славні артисти музики і співаки. Там можна почути найкрасші пісні, які лише котра нація має, і музичні кусники найславнійших композиторів. Концерт починаєть ся кождої середи о годині 8.15 вечером.

Оставив 101 нащадків.

В Ґлен Рідж, Ню Йорк, помер 71-літний Карло Сміт, який оставив по собі 101 нащадків, з того: 8 дітий, 46 внуків і 47 правнуків.

Пійшла до арешту за продаванє алькоголю жовнірам.

Бруклинський суд заслав Лену Міллєр, властительку готелю, на два місяці до арешту за се, що в її готели продавано жовнірам горячі напитки.

ДО ВІДОМА УКРАЇНЦІВ ІЗ СТРАТИНА, ПОВ. РОГАТИН, ГАЛИЧИНА.

Стратинські односельчани в Перт Амбой, Н. Дж., будуть мати збори в неділю, 2. червня б. р., в гали Івана Ваверчака під числом 782 Стейт Стр., Перт Амбой, Н. Дж. Просимо всїх родимців зі Стратина, котрі проживають у Перт Амбой, Ню Йорк, Стейпелтон, Нюарк і инших місцевостях, явити ся численно на ті збори, бо маєть ся перепровадити справу жертв на наше рідне село Стратин, повіт Рогатин.

Тож, Родимці, най нас не бракує ані одного, бо абисьмо не нарікали, щосьмо про се нічого не знали.

Збори розпічнуть ся о годині 2.30 пополудни.

М. Вишньовецький.

Родимці! Купуйте календар Українського Народного Союза, який коштує разом з пересилкою тільки 50 центів.